

FOCUS OP VROUWEN

NIEUWSBRIEF AMNESTY INTERNATIONAL VROUWENRECHTENTEAM

EDITORIAAL

Deze Focus op Vrouwen is een editie geworden vol goed nieuws uit binnen- én buitenland!

Sinds 1 juli is België voorzitter van de EU. Hiermee komt het Nationaal Actieplan over VN-resolutie 1325 aangaande Vrouwen, Vrede en Veiligheid, die haar 10e verjaardag viert, opnieuw op de voorgrond. We zetten de aanbevelingen op een rij die Amnesty International België meegeeft om het werk over 'geweld tegen vrouwen' verder te garanderen.

De dag nadien, op 2 juli 2010, stemde de Algemene Raad van de VN unaniem voor de oprichting van een nieuw vrouwenagentschap dat tegemoet moet komen aan de noden van vrouwen wereldwijd. Het VN-agentschap voor Gendergelijkheid en Empowerment van Vrouwen, ook wel gekend als UN Women, is daarmee eindelijk een feit!

Hiermee eindigt het heuglijke nieuws niet. De Belgische regering heeft gynaecologe en senator Prof. Dr. Marleen Temmerman voorgedragen om directeur te worden van deze nieuwe VN-entiteit. Focus op Vrouwen laat haar vertellen hoe ze tegen haar carrière en haar kandidatuur voor deze internationale topfunctie aankijkt.

We besteden ook aandacht aan het boerkaverbod dat Amnesty Vlaanderen de voorbije maanden bezighield. Toen het wetsontwerp ter stemming voorlag in de Kamer, nam Amnesty International standpunt in tegen dit wetsontwerp; wat een aantal vragen opriep. Waarom Amnesty International het zo belangrijk vond hierover een standpunt in te nemen lees je in het dossier binnenin.

De schrijfactie staat ditmaal in het teken van de abortusban in Nicaragua en de filmbespreking 'Anonyma' neemt je mee richting Berlijn, 1945. Veel lees- en schrijfplezier!

Anke Van Vossale

Geweld tegen vrouwen op de agenda van het Belgisch voorzitterschap van de EU

Het trio voorzitterschap (Spanje, België, Hongarije) van de EU nam de problematiek van geweld tegen vrouwen op als één van haar prioriteiten. Amnesty International dringt in haar aanbevelingen voor het Belgische voorzitterschap aan op de voortzetting van het werk van het Spaanse voorzitterschap.

België kan daarbij voortbouwen op zijn Nationaal Actieplan (NAP) betreffende de strijd tegen partnergeweld en schadelijke traditionele praktijken. Sinds 2001 werkt België zijn NAP uit in het kader van Resolutie 1325 van de VN over Vrouwen, Vrede en Veiligheid. Deze Resolutie viert dit jaar haar 10de verjaardag en vormt zo met drie geplande activiteiten (in Brussel, Genève en New York) een unieke gelegenheid om het onderwerp in de kijker te zetten.

Ook binnen de EU zijn er talrijke gelegenheden om vooruitgang te boeken en een einde te maken aan geweld tegen vrouwen:

- de lopende campagne van het Europees Parlement hierover,
- de conclusies van de Europese

© Amnesty International

Ministers van Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Gezondheidszorg (EPSCO Raad hierover, - een nieuwe Strategie betreffende de gelijkheid van mannen en vrouwen (die ook focust op huiselijk geweld en genitale verminking), die door de Commissie in juli werd goedgekeurd

Op 26 oktober 2010 zal een informele vergadering plaatsvinden met Minister Milquet (Gelijkheid van mannen en vrouwen), om de nieuwe Strategie die de Commissie aannam te helpen uitvoeren. Meer informatie over het Belgische NAP 2010-2014 en de coördinatie met de EU is te vinden op <http://milquet.belgium.be/files/100305-PB-%20Persdossier%20NAP%20.pdf>

Amnesty International roept het Belgisch voorzitterschap op om de beoogde doelstellingen tot een goed einde te brengen. De concrete aanbevelingen van AI voor het Belgisch voorzitterschap vind je op http://www.aivl.be/sites/default/files/bijlagen/BelgPresMemNL_LowRes.pdf.

Femmy Thewissen

Prof. Dr. Marleen Temmerman directeur van het nieuwe VN-agentschap UN Women?

© Amnesty International

Op 2 juli 2010 stemde de Algemene Raad van de Verenigde Naties tijdens een historisch moment unaniem voor de oprichting van een nieuw vrouwenagentschap dat tegemoet moet komen aan de noden van vrouwen en meisjes wereldwijd. Het VN-agentschap voor Gendergelijkheid en Empowerment van Vrouwen, ook wel gekend als UN Women, was eindelijk een feit. Gynaecologe en senator Prof. Dr. Marleen Temmerman werd door de Belgische regering voorgedragen om directeur te worden van het agentschap. We spraken met haar over haar carrière en de mogelijkheden die het nieuwe vrouwenagentschap biedt.

Hoe het begon..

A: Even een terugblik. Wat was de aanzet om Gynaecologie te gaan studeren?

M: De aanzet om ooit Geneeskunde te studeren, want daar begon het eigenlijk mee, gaat terug tot mijn prille tienerjaren. Ik wou in

ontwikkelingslanden gaan werken. Dat was als kind bij mij al heel sterk aanwezig. Sociale ongelijkheden en onrechtvaardigheden hebben mij altijd zeer getroffen. Aanvankelijk zag ik er wel wat tegenop om Geneeskunde te gaan doen omdat dat zeer wetenschappelijk was. Ik deed dat graag, maar was er niet echt door gepassioneerd. Maar in de loop van die 7 jaar Geneeskunde interesseerde Gynaecologie mij hoe langer hoe meer omdat het een zeer gevarieerd vak is. Het heeft te maken met Verloskunde, meestal toch het blijde en het vreugdevolle gebeuren, maar ook met Chirurgie en Interne Geneeskunde, bijvoorbeeld hormonen. Bovenal heeft het echter te maken met de ziel van het vrouw-zijn, doorheen de verschillende levensfasen: het kind, het jonge meisje, de vrouw.

Wat mijn keuze ook mee bepaald heeft, is het feit dat vrouwen toch steeds weer de sigaar zijn, meer dan mannen, van een heleboel onrechtvaardigheden. Aan die strijd voor vrouwengelijkheid wou ik een bijdrage leveren. Ik was een Dolle Mina. Jammer eigenlijk dat het zo'n negatieve connotatie heeft gekregen, want Dolle Mina's zijn geen mannenhaatsters, integendeel. Zij willen wel strijden voor gelijke rechten voor mannen en vrouwen: een gelijk loon en gelijke toegang tot onderwijs. En dat hadden we vroeger allemaal niet. In die zin vond ik Geneeskunde, en dan voornamelijk Gynaecologie, een mogelijkheid om me eventueel te profileren naar vrouwenrechten.

Naar het buitenland

A: U bent dan in de ontwikkelingslanden terechtgekomen, meer bepaald in Afrika?

M: Ja, eigenlijk ervoor al in Nicaragua. Ik wou Gynaecologie doen, maar werd niet aanvaard. Toen besloot ik als arts te gaan

werken in Nicaragua. Dat was net na de Sandinistische Revolutie, in '78 of '79. We werkten allemaal voor niets. Overdag werkte je in de koffieplantage en 's avonds voor de strijd tegen het analfabetisme: dan leerde je de kinderen en de Nicaraguanen lezen en schrijven. Dat was zeer boeiend, die grote campagne van de Sandinisten tegen de onwetendheid. Maar ik wou graag werken in een hogeschool, een vroedvrouwschool of een universiteit omdat ik kennisoverdracht ook belangrijk vond: het opleiden van verpleegsters en vroedvrouwen. Dat was in die tijd in Nicaragua bijzonder moeilijk. De artsen waren weggevlucht uit de dorpen en de gemeenschappen. Zij zaten in de grote steden: Granada, San Juan del Sur, Managua. En men zocht idealisten die men kon uitsturen, ergens ten velde, om het werk te doen. Ik heb dat gedaan als stage. Daarna heb ik toch mijn opleiding Gynaecologie afgemaakt. Intussen zocht ik nog steeds een mogelijkheid om weg te gaan, maar minder actief. Tot Peter Piot me opbelde in '86. Hij had een klein project in Nairobi en vroeg of ik dat wou verderzetten. Zo ben ik in Kenia terechtgekomen.

Een eigen centrum

A: U hebt dan ook het onderzoekscentrum *International Centre for Reproductive Health* opgericht, als reactie op de Internationale Conferentie voor Bevolking en Ontwikkeling (ICPD) die in '94 plaatshad in Caïro. Daar werden seksuele en reproductieve rechten erkend als een mensenrecht. Hebt u sindsdien veel zien veranderen?

M: Twee belangrijke evenementen lagen aan de oorsprong van de oprichting van het ICRH. Rond '92 keerde ik met mijn gezin terug na een vijftal jaren in Kenia

gewerkt te hebben. Samen met de Kenianen hadden we heel wat onderzoeksprojecten aan het rollen gebracht: naar HIV/AIDS, moedersterfte, familieplanning en vrouwenbesnijdenis. De Keniaanse collega's wilden absoluut dat ik er verder bij betrokken bleef. Ik vond het geen goed idee dat alleen te doen onder de vorm van een eenmansproject. Tezelfdertijd werden rond die periode 'seksuele en reproductieve rechten' ook eindelijk als één geheel beschouwd: vrouwen, gezondheid en vrouwenrechten. Die twee tijdschakels hebben me er toe aangezet mensen te mobiliseren hier aan de universiteit en het UZ. Financieel was er geen geld, maar ik kreeg de morele steun om een centrum uit de grond te stampen. Vanaf het begin moest het gaan over HIV/AIDS en 'seksuele en reproductieve gezondheid en rechten', het moest multidisciplinair zijn en het moest kaderen binnen de Caïro- en de Beijing-principes. Centraal stonden onderzoek, onderwijs en dienstverlening: in eigen land, eigen streek, Europa, én in ontwikkelingslanden, voor kwetsbaardere groepen. Na de oprichting van ons eerste satellietcentrum in Kenia, kwam er een centrum in Mozambique en groeide er samenwerking met een aantal andere landen.

Hebben we een stempel kunnen drukken op een aantal dingen? Ja. In Kenia is homoseksualiteit bijvoorbeeld verboden. Dan moet je voornamelijk met de vlag van volksgezondheid op kop lopen, al komt die van de mensenrechten uiteraard altijd mee. Net als in de strijd voor abortus destijds kan het zijn dat je daar op morele of ethische redenen voor of tegen bent. Maar eigenlijk is de kern van de boodschap: het zijn mensen die omwille van hun menselijke waardigheid aandacht en zorg nodig hebben zoals iedereen, dat is een mensenrecht. Bovendien spelen zij, onder andere, een belangrijke rol in het verspreiden van de AIDS-epidemie. We moeten ervoor zorgen dat die doelgroep toegang heeft tot gezondheidszorg, preventie en voorlichting. Het feit dat de 'Provincial Medical Officer of Health', als vertegenwoordiger van

de Keniaanse regering, datzelfde discours bracht op een belangrijke dag in Mombasa, is zeer belangrijk. Wij veranderen niet alléén de wereld, maar we zijn een deel van dat discours. Is er in die 15 jaar veel veranderd? Ja, ten goede en ten kwade. Voor vrouwenrechten is er in elk geval nog veel werk aan de winkel.

Politieke loopbaan

A: U bent ook politiek actief. Is het belangrijk op die drie terreinen te werken: praktijk, onderzoek en beleid?

M: Ja, ik voel mij daar goed bij. Toen men mij vroeg om in de politiek te gaan heb ik gezegd dat ik mijn werk aan de universiteit niet wou laten staan. Uiteraard heb ik van mijn andere taken veel verminderd en afgegeven, maar ik probeer dat nog altijd gedeeltelijk te doen. De reden waarom ik in de politiek stapte, was omdat het een brug vormt. Er moeten mensen zijn die vanuit de realiteit en vanuit het veld iets kunnen bijbrengen aan de politiek. En ik wil alleen iets doen op die terreinen waar ik denk dat ik iets kan bijbrengen: gezondheidszorg, sociale zaken, ontwikkelingssamenwerking, en vrouwenrechten. Op die vlakken kan ik iets meer bijbrengen dan mijn collega's denk ik. Dat is ook mijn reden om aan politiek te doen.

Directeur van UN Women?

A: Men heeft u nu voorgedragen om directeur te worden van het nieuwe Vrouwenagentschap van de VN. Wat verwacht u van het agentschap?

M: Ik denk dat het een belangrijke stap is. Men heeft twee jaar voorbereid om een Vrouwenagentschap te maken binnen de VN. Dat toont aan dat ook de VN beseft dat er nog heel wat moet gebeuren om vrouwen een beter leven te geven op deze wereld, dat er nog heel wat problemen zijn waarvan vrouwen specifiek het slachtoffer zijn. Er is al UNIFEM, en enkele kleinere organisaties binnen de UN die zich met vrouwen bezig houden. Maar men wil het op een hoger niveau brengen, meer slagkracht geven: meer budget, meer zichtbaarheid en hopelijk ook meer invloed. Dat is het belangrijkste. Dat ik daarvoor voorgedragen ben,

vind ik heel goed, maar mijn kansen zijn ongeveer nihil. De Secretaris-Generaal heeft nu beslist dat het een vrouw uit het Zuiden wordt. En eigenlijk is dat maar goed ook. Ik heb mijn kandidatuur laten voordragen omdat het een maand geleden minder duidelijk was dat het echt een vrouw uit het Zuiden moest zijn. Wij hoopten allemaal op Michelle Bachelet, de ex-presidente van Chili. Zij heeft heel haar leven gewerkt voor vrouwegezondheid en vrouwenrechten, en heeft heel wat politieke ervaring. Maar ze wil opkomen voor de presidentsverkiezingen in Chili. Verder denk ik dat men er toch over moet waken dat het echt een agentschap wordt met slagkracht. Als het echt iets kan doen aan familieplanning, vrouwenrechten en moedersterfte, als het vrouwenverminking de wereld kan uithelpen, dan denk ik dat het een belangrijk agentschap kan zijn. Dat mijn kansen om directeur te worden zeer gering zijn, betekent niet dat ik er niet aan kan meewerken. Gans ons centrum trouwens. Het feit dat ik nu voorgedragen word, vloeit voort uit het vele werk dat we hier hebben kunnen doen. Ik trek aan de kar, maar het is het werk van velen. Zo moet dat ook zijn denk ik.

A: Bedankt en succes toch met uw kandidatuur en met uw andere projecten!

Anke Van Vossle

Hoofddoek, boerka of nikab?

Religieuze symbolen en kledij vanuit een mensenrechtenperspectief

© Amnesty International

Het dragen van een hoofddoek in een openbare functie, het dragen van een hoofddoek in scholen door leerlingen of leerkrachten, het dragen van een boerka of nikab op straat... Het al dan niet dragen van religieuze symbolen en kledij beroerde de laatste jaren het maatschappelijke debat in België en resulteerde in het afkondigen van een verbod op het dragen van een hoofddoek voor Antwerps stadspersoneel dat rechtstreeks in contact komt met burgers in 2007, het geplande verbod op het dragen van een hoofddoek in het Gemeenschapsonderwijs vanaf september 2009 en de stemming van de Kamer over het algemeen boerkaverbod in april 2010.

Wat is het standpunt van Amnesty in dit debat? Wat zeggen mensenrechten over het verbod op religieuze symbolen

en kledij? Enkele zaken op een rijtje.

Omgaan met (culturele) diversiteit

Het dragen van religieuze symbolen of andere religieuze kledij is een kwestie die zich op het kruispunt van sociale, politieke en mensenrechtenthema's bevindt. Het gaat om sociale cohesie, multiculturaliteit, gelijke kansen, stereotypering van geloofsovertuiging en gemeenschappen, behoud van theocratische of seculiere staatsstructuren, religieuze instituten en hun relatie met de staat, gewetensvrijheid, vrijheid van meningsuiting, non-discriminatie en gendergelijkheid.

Het is dan ook weinig verbazend dat het dragen van religieuze symbolen en kledij debat en discussie genereert. Het vraagt dat samenlevingen duidelijke keuzes maken en antwoorden for-

muleren op het omgaan met (culturele) diversiteit. Dit debat speelt zich daarboven af in een tijdsgeest waar moslims in Europa en daarbuiten moeten afrekenen met een sterk toegenomen islamofobie die is binnengedrongen in het algemene publieke discours en politieke debat. De terroristische aanslagen van 11 september 2001 tegen de VS en de militaire reactie hierop van de VS in Afghanistan en Irak, hebben de islamofobie in Europa en de rest van de wereld alleen maar aangewakkerd.

Internationaal recht

Vanuit een mensenrechtenperspectief zegt het internationale recht (artikels 18 en 19 van het Internationaal Verdrag over Burgerlijke en Politieke Rechten en artikels 9 en 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) dat de manier waarop mensen

zich kleden een belangrijke uitdrukking kan zijn van hun religieuze, culturele of persoonlijke identiteit of overtuiging. Amnesty stelt dat individuen het recht hebben om religieuze symbolen of andere vormen van kledij te dragen of niet te dragen en dat ze dit recht moeten uitoefenen zonder discriminatie, geweld of dwang.

Nochtans kunnen beperkingen op deze vrijheid om religieuze symbolen of andere kledij te dragen gerechtvaardigd zijn.

Deze beperkingen moeten wel beantwoorden aan volgende voorwaarden:

1. Ze moeten wettelijk bepaald zijn;
2. Ze moeten een specifiek legitiem doel dienen (b.v. de rechten van anderen waarborgen, bescherming van de publieke orde, veiligheid of gezondheid)
3. Ze moeten nodig zijn om dat doel te bereiken

Beperkingen op deze vrijheid om religieuze symbolen of andere kledij te dragen mogen nooit opgelegd worden met het oog op discriminatie.

Restricties op basis van feiten

Indien autoriteiten (scholen, gemeenteraden, werkgever) dus restricties willen opleggen aan de algemene vrijheid van individuen om religieuze symbolen of andere kledij te dragen, dan moet dit gebeuren aan de hand van bewijsbare feiten, geen vooronderstellingen, speculaties of vooroordelen.

In een schoolomgeving betekent dit dat het recht op onderwijs, het recht op non-discriminatie, het recht op godsdienstvrijheid en de verplichting om kinderen en jongeren te beschermen tegen intimidatie in overweging moeten worden genomen.

Ook wanneer er binnen een gezin geweld wordt gebruikt om een kind te verplichten om zich op een bepaalde manier te kleden, moet de staat via het familie- of strafrecht tussenkomen om het kind te beschermen, een effectieve oplossing te verzekeren en het belang van het kind voorop te stellen.

Telkens is er een afweging nodig van verschillende rechten en waarden die met elkaar in conflict zijn. Bij die afweging kan de balans nu eens in de ene, dan weer in de andere zin doorwegen. Een verbod op het dragen van al te losse kleding, met inbegrip van

hoofddoeken, kan bijvoorbeeld gerechtvaardigd zijn als dat nodig is om de veiligheid op het werk te garanderen, wanneer iemand met zware machines werkt waarin de hoofddoek verstrikt zou kunnen geraken.

Elke individuele situatie moet afzonderlijk beoordeeld worden. Een algemeen religieus of cultureel kledijverbod is echter niet toelaatbaar.

Mensenrechten bieden niet alle antwoorden

Uit het voorgaande is gebleken dat het mensenrechtenperspectief niet alle antwoorden biedt op de verschillende uitdagingen die een divers Europa vandaag stelt. Toch biedt het een minimaal aantal rechten en verplichtingen die, indien ze beter gerespecteerd werden, zouden bijdragen tot een harmonieus Europa van verschillende volkeren, tradities, culturen, talen en religies.

Annemie Van Uytven

Amnesty International en het boerka-verbod

Op 22 april 2010 lag in de Kamer een wetsvoorstel op tafel waarbij sluiers die het gezicht geheel of grotendeels

bedekken verboden zouden worden. Hoewel de termen boerka of nikab niet letterlijk werden gebruikt, richtte het voorstel zich duidelijk op deze kledingstukken. Amnesty International verklaarde dat een dergelijk algemeen verbod in strijd is met de mensenrechten, en riep de Belgische Kamerleden op het voorstel te verwerpen. Hiermee had Amnesty International dus een standpunt over de boerka.

Opkomen voor alle rechten

Tijdens de voorbije maanden rezen hier en daar vragen over dit standpunt. Sommigen begrepen niet waarom Amnesty International überhaupt een standpunt over boerka's moest innemen. Ligt dit thema niet te ver van Amnesty's 'core business', het werk voor terdoodveroordeelden en politieke gevangenen? Anderen verbaasden zich er dan weer over dat de beweging zich uitsprak tegen het verbod. Dergelijke sluiers staan toch symbool voor de onderdrukking van de vrouw? Is het dan niet best dat ze uit het straatbeeld verdwijnen?

Als vrouwenrechtenteam van Amnesty Vlaanderen weten wij als geen ander hoe gevoelig deze discussie ligt. Omdat vrouwenrechten ons nauw aan het hart liggen, vinden wij het belangrijk het standpunt toe te lichten, en uit te leg-

gen waarom vrouwen niet gediend zijn met een algemeen boerkaverbod.

Standpunt

Het standpunt rond de boerka kadert binnen een evolutie die al verschillende jaren aan de gang is. In 2001, op haar 40e verjaardag, breidde de beweging haar werkterrein uit. Naast politieke en burgerlijke rechten nam ze ook de sociale, economische en culturele rechten in haar missie op. Vanaf nu zou Amnesty International opkomen voor alle mensenrechten. Vanuit dit perspectief vond de organisatie dat ze niet stilzwijgend kon toekijken bij het voorliggen van dit wetsvoorstel. Ze stelt immers vast dat een algemeen boerkaverbod in strijd is met de godsdienstvrijheid en de vrijheid van meningsuiting. Bovendien beperkt een dergelijke wet het recht van vrouwen op een leven vrij van dwang, intimidatie en discriminatie.

Niet voor de boerka, wel tegen een verbod

Vast staat wel dat het standpunt tegen het boerkaverbod geenszins een standpunt is vóór de boerka. Juridische en sociale normen over kledingvoorschriften in verschillende landen hebben vaak een onevenredig groot effect op vrouwen. De kleding en het uiterlijk van vrouwen worden onderworpen aan bepaalde regels omdat ze gezien worden als de symbolische belichaming van de religieuze of culturele waarden van de gemeenschap. Deze regels weerspiegelen een onderliggend verlangen om de vrouwelijke seksualiteit en autonomie te controleren wat leidt tot de objectivering van vrouwen en hun lichamen. Indien geweld of dreiging van geweld gebruikt wordt om vrouwen te dwingen zich op een bepaalde manier te kleden, moet de staat ongetwijfeld ingrijpen. Dit dient echter op individuele basis te gebeuren, en niet via een algemeen verbod dat zonder onderscheid van toepassing is op iedere vrouw die een boerka of nikab draagt. Kledingvoorschriften beperken de vrijheid van vrouwen, of ze nu opgelegd worden door niet-statelijke actoren of door de staat. Vrouwen dwingen om hun boerka af te leggen is niet de correcte methode om vrouwen te beschermen tegen mogelijke dwang om deze te dragen.

Contraproductief

Kledingvoorschriften beïnvloeden niet alleen de mogelijkheid van vrouwen om van hun vrijheid van meningsuiting

te genieten, maar ze kunnen ook een impact hebben op de uitoefening van andere rechten zoals het recht op werk, onderwijs en de bewegingsvrijheid. In bepaalde gevallen kan het dragen van een sluier vrouwen net de mogelijkheid bieden zich vrijelijk te bewegen in bepaalde ruimten van het publieke of maatschappelijke leven waar zij anders geen toegang tot hebben. Door de sluier te verbieden ontnemen men hen deze vrijheid. De praktijk heeft immers aangetoond dat bij een verbod deze vrouwen vaak niet op het werk of op school verschijnen zonder sluier, maar wel thuis eindigen zonder scholing of zonder job. Het is een illusie te denken dat men via een dergelijke regel integratie kan afdwingen. Ze vergroot net het isolement en wordt daardoor inefficiënt en contraproductief

Keuzevrijheid

Het boerkaverbod wordt ingegeven door

angst de eigen verworven rechten te verliezen. De strijd van de vrouwenbeweging heeft terecht heel wat opgeleverd voor vrouwen. Wat deze strijd echter bovenal heeft aangetoond, is de kracht die van vrouwen uitgaat om hun eigen leven in handen te nemen, zelfbewuste keuzes te maken, en hun rechten op te eisen. Vrouwen zijn niet enkel slachtoffer, zij zijn bewuste individuen die hun eigen verantwoordelijkheid opnemen. Te vaak heerst nog het beeld van de gesluierde vrouw die door haar gezicht te bedekken ook haar persoonlijkheid verliest. Er is dringend nood aan een open debat, aan consultatie van en samenwerking met de migrantengemeenschap en deze vrouwen zelf. Wanneer men daadwerkelijk iets wil veranderen op vlak van vrouwenrechten moet men één cruciale vraag durven stellen: wat denken deze vrouwen hier zelf over?

Anke Van Vossolle

STUUR EEN BRIEF NAAR:

Président Blaise Compaoré
Présidence de la République
BP 7030 et 7031
Ouagadougou
Burkina Faso

Posttarief 1,15 Euro

Moedersterfte in Burkina Faso

Gratis kraamzorg

In Burkina Faso sterven dagelijks 6 vrouwen aan de gevolgen van een zwangerschap of geboorte. Hoewel 80 procent van de medische kosten ten laste van de overheid zijn, blijkt kraamzorg voor de meeste vrouwen nog steeds te duur. Kraamzorg zou gratis moeten zijn voor iedereen. Aan Amnesty International verklaarde Blaise Compaoré, de Burkinese president, dat hij alle financiële obstakels zou opheffen. Amnesty wil dat hij zijn belofte houdt en ervoor zorgt dat alle zwangere vrouwen kosteloos toegang krijgen tot medische zorgen. Je kunt deze vraag kracht bijzetten door hem een brief te sturen.

VOORBEELDBRIEF

(plaats, datum)

Monsieur le Président,

Lors d'une rencontre avec une délégation d'Amnesty International le 12 février 2010, vous avez pris l'engagement de lever tous les obstacles financiers aux soins obstétricaux d'urgence dans le cadre de la stratégie nationale de lutte contre la mortalité maternelle. Nous vous exhortons à mettre en œuvre sans délai cet engagement.

Nous savons à quel point vous êtes conscient du fait que la grande majorité des femmes qui meurent des complications liées à la grossesse et à la naissance sont les plus pauvres et les plus marginalisées. Elles meurent parce qu'elles n'ont pas accès à des soins de santé adéquats, notamment en raison de l'obstacle financier qui demeure un obstacle insurmontable.

Nous sommes conscients des efforts déjà entrepris par le gouvernement burkinabè en matière de subvention des soins obstétricaux et néonataux d'urgence, qui prend déjà en charge 80 des coûts liés à ces soins. Abolir les 20 pour cent restants constituerait une étape décisive pour le Burkina Faso sur la voie du respect du droit de toutes les femmes burkinabè à la vie.

Par ailleurs, nous saluons votre décision, annoncée le 31 décembre 2009, de décréter la gratuité des traitements antirétroviraux à compter du 1er janvier 2010.

En cette année électorale, nous vous appelons, à l'instar de votre décision sur la gratuité des traitements antirétroviraux, à décréter la gratuité des soins maternels pour toutes les femmes.

Je vous remercie, Monsieur le Président, de l'attention que vous prêterez à cette lettre et vous prie d'agréer l'expression de mes respectueuses salutations.

(naam, adres en handtekening)

Eventuele antwoorden aan Amnesty International bezorgen.

Anonyma, Eine Frau in Berlin

© Constantin Film Produktion

Mannen voeren oorlog. Mannen maken films. Wanneer mannen films maken over oorlog, mogen vrouwen veelal een bijrol spelen als het liefje in het thuisland of als hulpeloze op de vlucht. Max Färberböck doorbreekt dat cliché en zoomt met *Anonyma – Eine Frau in Berlin* in op de harde realiteit van militaire bezetting: systematische verkrachting van de vrouwenbevolking.

De setting

Het Derde Rijk ligt in puin; de Sovjets overspoelen de vernielde buitenwijken van Berlijn waar oude mannen, vrouwen en kinderen beschutting zoeken voor de oprukkende vijand. De angst voor Ivan zit diep. 'Als de Russen ons nog maar een kwart aandoen van wat wij ze de laatste jaren hebben aangedaan, overleeft niet één Duitser', klinkt het in de film.

Het verhaal

Een knappe, zelfstandige Duitse vrouw van begin dertig ontsnapt niet aan de systematische verkrachtingen die alle Duitse vrouwen ten deel vallen. De

vernedering, machteloosheid en pijn maken stilaan plaats voor acceptatie van hun lot. Onder vrouwen vraag je niet langer 'Hoe gaat het?' maar 'Hoe vaak?' De vrouw zoekt bescherming bij een Russische officier en vindt er meer dan verwacht. Maar als haar man onverwacht terugkeert van het front en de bescherming van de Russische officier botst met zijn orders, barst de onwaarschijnlijke relatie.

De rijkheid van de vaak tegenstrijdige emoties bij de Duitse vrouwen wordt scène na scène scherp verfilmd. Blikken ondermijnen woorden en zinnen spreken houdingen tegen. De vele Duitse vrouwen vinden tegen die ene onmenselijke werkelijkheid even veel verschillende oplossingen en houdingen. Waar de een lijdzaam ondergaat, vecht of vlucht de ander. Voor zo veel vrouwen, evenveel Russische jongens en mannen die brutaal, soms klunzig teder, hun leven binnendringen maar altijd weer verdwijnen.

De schrijfster

Elke oorlog heeft zijn taboes. De schrijfster heeft haar dagboek anoniem uitgebracht omdat ze de reacties vreesde. Terecht. Haar boek verscheen eerst in de VS in de jaren vijftig en werd pas enkele jaren later in het Duits beschikbaar via een Zwitserse uitgeverij, geen Duitse. De schrijfster weigerde een herdruk tot na haar dood. Naar aanleiding van de filmrelease legden journalisten toch haar naam bloot, maar snoerden zo ook de critici de mond die, ook in 2008, nog twijfelden aan de echtheid van het dagboek.

VN-resolutie 1325

Tien jaar na VN-resolutie 1325 die ijvert voor aandacht voor vrouwenrechten en –inspraak in conflictsituaties, onderstreept *Anonyma, Eine Frau in Berlin* de noodzaak van actie.

Olaf Du Pont & Lies Sledsens

Focus op Vrouwen is een driemaandelijkse nieuwsbrief van het Amnesty International Vrouwenrechtenteam.

De ingenomen standpunten vertegenwoordigen niet noodzakelijk de standpunten van Amnesty International.

REDACTIE:

Olaf Du Pont (eindredacteur),
Femmy Thewissen, Annemie Van Uytven,
Anke Van Vossle, Marie Veys, Lies Sledsens

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Karen Moeskops
Kerkstraat 156
2060 Antwerpen

VORMGEVING:

Danny Wyts - Drukkerij WAG

REDACTIEADRES:

Amnesty International Vlaanderen vzw
Kerkstraat 156
2060 Antwerpen
T: 03 271 16 16
F: 03 235 78 12
E: annemie_vanuytven@hotmail.com
W: www.amnesty.be

Wil je de *Focus op Vrouwen* gratis ontvangen? Contacteer dan Kris Laurijssen via 03 271 16 16 of mail je volledig thuisadres naar KrisL@aivl.be

Wil je graag een elektronische versie van *Focus op Vrouwen* in je mailbox ontvangen? Surf naar www.amnesty.be/vrouwen en schrijf je in.

Amnesty International is een wereldwijde onafhankelijke en onpartijdige organisatie die de naleving van alle mensenrechten nastreeft door onderzoek en actie.

Onze activisten worden gedreven door verontwaardiging over ernstige mensenrechtenschendingen en door hoop op een wereld waarin alle mensenrechten werkelijkheid zijn voor alle mensen.

Giften zijn welkom op rekeningnummer 000-0000082-82. Giften vanaf 30 euro op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Meer info over hoe u Amnesty International kan steunen, lees je op www.amnesty.be/steunons.

